

Besluit **Accreditatierapport en -besluit met een positieve beoordeling van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Bachelor of Science in de handelswetenschappen (academisch gerichte bachelor) van de Hogeschool Gent.**

1. Inleiding

datum	Bij brief van 4 februari 2013 heeft het instellingsbestuur van de Hogeschool Gent te Gent
8 augustus 2013	een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
onderwerp	(NVAO) voor de opleiding Bachelor of Science in de handelswetenschappen (academisch
Definitief	gerichte bachelor). Deze aanvraag is ontvangen op 4 februari 2013 en ontvankelijk
accreditatierapport en -besluit	verklaard op 20 februari 2013.
(001523)	
bijlage	De accreditatieaanvraag steunt op het visitatierapport van een externe beoordeling
2	uitgevoerd door een visitatiecommissie ingesteld door de Vlaamse Hogescholenraad
	(Vlhora).

De visitatiecommissie kende de volgende samenstelling:

Voorzitter:

- Tom Groot, hoogleraar Management Accounting aan de VU Amsterdam, expert op ministerieel niveau.

Leden:

- Allard van Riel, gewoon hoogleraar Marketing aan de Radboud Universiteit Nijmegen;
- Hans van Kranenburg, hoogleraar Corporate Strategy aan de Radboud Universiteit Nijmegen, voorzitter van bedrijfskunde;
- Jan Nedermeijer, tot zijn pensioen verbonden aan het Interfacultair Centrum Lerarenopleiding, Onderwijsontwikkeling en Nascholing van Universiteit Leiden (onderwijsdeskundige);
- Cécilia Trussart, masterstudente handelsingenieur aan ICHEC, een Franstalige economische hogeschool in Brussel (student-lid).

Secretaris:

- Jetje De Groof, gecertificeerd secretaris ingehuurd door Vlhora.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 15, 16 en 17 februari 2012. Het visitatierapport dateert van 4 december 2012.

De NVAO heeft de visitatiecommissie verzocht om haar oordeel te geven over de academisering, de doelstellingen, het personeelsbeleid en het gerealiseerd niveau. De NVAO heeft hiervoor op 11 juni 2013 met de visitatiecommissie gesproken, waar zij hun oordeel over deze onderwerpen gegeven heeft. De NVAO heeft deze aanvullende informatie betrokken in haar oordeelsvorming.

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de Vlhora vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen.

3. Inhoudelijke overwegingen

De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming in hoofdzaak op de onderstaande elementen uit het visitatierapport.

Doelstellingen

De Hogeschool Gent wil met de opleiding Handelswetenschappen afgestudeerden vormen die in het bedrijfsleven gefundeerde beslissingen kunnen nemen over complexe vraagstukken, waarbij verschillende stakeholders betrokken zijn. De opleidingsdoelstellingen moeten oog hebben voor zowel de versterking van de academische attitudes en vaardigheden van de studenten, als voor de confrontatie met de bedrijfsrealiteit.

De doelstellingen die de commissie kon inkijken, zijn voldoende academisch georiënteerd en de competentieprofielen zijn algemeen genomen op een adequaat niveau geformuleerd. Er is duidelijke aandacht voor academische competenties in de opleiding, onder andere door de aanwezigheid van een aparte methodologische leerlijn. De onderzoeksgebaseerdheid van de opleiding wordt mee gevoed door de academisering van het personeel.

De opleiding geeft aan dat zij de verplichte intensieve stage, de internationalisering van de opleiding en het aangeboden ondernemerschapstraject als de belangrijkste onderscheidende componenten van de opleiding ziet. De opleiding wil een brede bacheloropleiding aanbieden. Daarnaast heeft de opleiding Handelswetenschappen meer aandacht voor taal en communicatie en ambieert ze een grotere integratie van praktijk en theorie.

De doelstellingen van de opleiding Handelswetenschappen van de Hogeschool Gent stemmen overeen met het domeinspecifieke referentiekader dat de commissie hanteert. De opleiding geeft aan een brede opleiding te willen zijn ('generalistische kijk'), maar tegelijkertijd maakt ze een aantal feitelijke keuzes in het curriculum, die voor een duidelijke versmalling zorgen. De commissie vindt bovendien dat de keuze van de specialisaties van de opleiding te sterk aanbodgedreven is.

Programma

Voor de ontwikkeling van het programma is de opleiding vertrokken van de acht leerlijnen, waarrond ook de doelstellingen van de opleiding zijn geclusterd. De commissie is kritisch over de vraag of het programma in de bachelor werkelijk aan de ambitie van de opleiding tegemoet komt om een brede opleiding te zijn. Ze is van mening dat er duidelijke, maar impliciete keuzes worden gemaakt.

Pagina 3 van 10 De opleiding moet het curriculum in overeenstemming brengen met het (domeinspecifieke deel van het) competentieprofiel. Dit kan ze op verschillende manieren doen. Ofwel zorgt de opleiding voor een brede en evenwichtige oriëntatie over alle vakken in de bachelor. Een andere mogelijkheid is dat de opleiding opteert voor een duidelijke profilering in de richting van accountancy, fiscaliteit en recht. In het programma mag meer ruimte worden voorzien voor de ontwikkeling van interdisciplinaire competenties, nu worden deze in een minderheid van de opleidingsonderdelen expliciet ontwikkeld.

De opleiding benadrukt de praktijkgerichte benadering op verschillende manieren en momenten, bijvoorbeeld door de stage, door de gastcolleges en door de manier waarop wordt getoetst (het gebruik van casuïstiek). De opleiding heeft werk gemaakt van de wetenschappelijke oriëntatie van het programma. Via de kwantitatieve/methodologische leerlijn wil de opleiding de studenten initiëren in onderzoek. De bachelorproef van de opleiding staat in voor zes studiepunten en bestaat uit drie delen: een literatuurstudie, het uitwerken van een probleemstelling en onderzoeksvragen en het ontwikkelen van een onderzoeksplan. Het eigenlijke onderzoek voeren ze echter niet uit. De expliciete academische vorming moet vroeger in het programma aan bod komen. De commissie ondersteunt dat de opleiding naar andere werkwijzen zoekt, maar is van mening dat de opleiding dringend werk moet maken van het vervroegen en verstevigen van academische vorming in het curriculum.

De opleiding doet inspanningen om de verticale samenhang van het programma te optimaliseren. In de bachelor zorgen de leerlijnen in een aantal kerncompetentiedomeinen voor een geleidelijke competentieopbouw. De commissie ontving tijdens de gesprekken van de studenten geen klachten over onnodige overlap tussen opleidingsonderdelen. Er is regelmatig overleg over de samenhang van het programma. De opleiding werkt met modeltrajecten en volgtijdelijkheidsvereisten om de logische opbouw van het programma in het kader van de flexibilisering te kunnen garanderen.

De gegevens over studiebelasting per opleidingsonderdeel ontbreken, wat het inschatten van de studielast bemoeilijkt. De opleiding remedieert waar nodig en probeert zo tegemoet te komen aan studiebelemmerende factoren. De commissie ontving van de studenten geen echte klachten over de studeerbaarheid van het programma.

De opleiding Handelswetenschappen maakt werk van competentiegericht, studentgecentreerd onderwijs. Dit betekent onder andere dat de opleiding de ambitie heeft om de activerende werkvormen een steeds belangrijkere plaats te laten innemen. Het didactische concept van de opleiding is niet expliciet uitgewerkt. Dit impliceert dat de docenten geen expliciet uitgewerkt kader hebben, waarbinnen ze kunnen werken.

De commissie toont zich tevreden over de didactische uitwerking van de leermiddelen en ontving tijdens de gesprekken hierover geen klachten. Conform het didactische concept worden ook nieuwe technologieën en leeromgevingen worden gebruikt.

De opleiding legt de evaluatievormen voor elk opleidingsonderdeel vast in de studiefiches en voert een actief beleid om deze informatie up-to-date te houden. De opleiding beschikt over een goede mix van toetsvormen, maar eerder traditioneel opgevat. De toetsvormen passen in die optiek echter goed bij de huidige vormgeving van het onderwijs. De commissie kan geen consistente lijn vinden in de beoordeling van de bachelorproeven. In het algemeen dient de opleiding nog verder te werken aan competentiegericht toetsing, om de toetsing zo meer in lijn te brengen met de beoogde doelstellingen van de opleiding en de facultaire onderwijsvisie.

De opleiding beschikt over duidelijke toelatingsvoorwaarden beschikt, die ook aan alle geïnteresseerden duidelijk worden gecommuniceerd. De commissie heeft wel vastgesteld dat de opleiding Handelswetenschappen van de Hogeschool Gent niet als onafhankelijke,

Pagina 4 van 10 afgeronde eenheden zijn opgezet. De opleiding voorziet geen aparte trajecten voor instromers met een verschillende instroom. Wel moeten alle instromende studenten de LASSI-test afleggen en wordt een deel van de begeleiding afgestemd op de resultaten die hieruit voortkomen.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de commissie voor de score voldoende voor het onderwerp Programma en voor de scores van alle onderliggende facetten. De NVAO beoordeelt het onderwerp Programma derhalve als voldoende.

Inzet van personeel

De opleiding beschikt over duidelijk uitgewerkte procedures voor werving, selectie, aanstelling en bevordering van het OP en ATP. De commissie zag dat er lange tijd een stop is afgekondigd op de bevorderingsmogelijkheden naar hoofddocent en hoogleraar. Dit is een ongewenste situatie, omdat bij bestendiging hiervan goede medewerkers zullen worden aangezet tot het zoeken van een betrekking elders, waardoor de kwaliteit van het personeel op termijn ernstig zal worden aangetast. Een recente kwaliteitsverbetering van het personeel werd gerealiseerd door de aanwerving van jonge mensen.

In het personeelsbeleid van de opleiding is in de laatste jaren een groeiende aandacht voor de academisering. Een belangrijk deel van het academiseringsgebeuren verloopt via de junioronderzoekers. Er is in het verleden geen investering geweest in seniors en de ondersteuning door de associatiepartner verloopt veelal bottom-up en niet structureel.

Hierdoor mogelijk is te weinig seniorcapaciteit in de opleiding aanwezig om het onderzoeksprogramma en de academische component in het onderwijsprogramma verder vorm te geven. Onderzoekers worden aangemoedigd om actief deel te nemen aan congressen en hebben jaarlijks een budget ter beschikking. Dit helpt hen om professioneel en onderzoeksmatig de vinger aan de pols te houden.

58 percent van het eigen OP heeft een tijdelijke aanstelling. In deze categorie bevinden zich bovendien de meeste onderzoekers, aangezien vele bezig zijn met de voorbereiding van hun doctoraat. Dit geeft geen goede vooruitzichten voor het inbedding van onderzoek in onderwijs. Er is sprake van een structurele onderbezetting van de opleiding. De stafstudentratio van 1/50 vindt de commissie te hoog, zeker als de opleiding de academisering en de praktijkgerichte component wil realiseren. Tijdens de gesprekken hoorde de commissie dat de werkdruk voor de personeelsleden hoog ligt, maar klachten hierover ontving ze niet.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de commissie voor de score voldoende voor het onderwerp Personeel en voor de scores van alle onderliggende facetten. De NVAO beoordeelt het onderwerp Personeel derhalve als voldoende.

Voorzieningen

De campus is erg goed bereikbaar met het openbaar vervoer en beschikt bovendien over onder- en bovengrondse parkeerruimten. De leslokalen zijn aangepast aan de behoeften van de opleiding. De opleiding kan gebruik maken van zowel grotere als kleinere aula's en lesruimten, die alle uitgerust zijn met de noodzakelijke (audiovisuele) voorzieningen. De commissie is opgetogen over de bibliotheek en het studeercentrum, die beschikken over aangename werkruimtes en uitgebreide openingsuren.

De opleiding biedt een erg goede begeleiding aan eerstejaarsstudenten aan: ze heeft een sterk aanbod uitgebouwd om beginnende studenten optimale ondersteuning te bieden. De studenten ook tijdens de rest van hun studie gebruik maken van een uitgebreid gamma aan begeleidingsmogelijkheden. De opleiding beschikt over een uitgebreide dienstverlening om de flexibele en individuele trajecten in goede banen te leiden, onder andere door de inzet van een fulltime trajectbegeleider.

Op het niveau van de opleiding staat de facultaire kwaliteitszorgcoördinator, samen met de decaan en de opleidingscommissie, in voor de kwaliteitszorg in de opleiding. De opleiding probeert door middel van verschillende evaluaties een beeld te krijgen van de kwaliteit van de opleiding. De opleiding legde op basis van statistische simulaties minimale relevantiedrempels vast in het kader van de onderwijsevaluaties. De verslagen van de gesprekken worden aan de onderwijscommissie voorgelegd. Na terugkoppeling naar de vakgroepen worden verbeterpunten aangeduid en opgenomen in het facultaire jaaractieplan kwaliteitszorg. Het metingenbeleid is adequaat uitgewerkt, maar op een aantal punten is ruimte voor verbetering: de frequentie, het invoeren van focusgroepgesprekken, het gebruik van prestatieindicatoren en het in kaart brengen van de strategische doelstellingen. De opleiding heeft een systematiek uitgewerkt voor de opvolging van de resultaten van de metingen. Individuele docenten ontvangen een rapport over de bevragingen van hun opleidingsonderdelen, zodat ze zelf verbeteringspunten voor het eigen opleidingsonderdeel kunnen ontwikkelen. De globale resultaten van de bevragingen worden voorgelegd aan de opleidingscommissie en via de vertegenwoordigers van de vakgroepen wordt teruggekoppeld aan de vakgroepen. Op basis van de feedback wordt door de facultaire kwaliteitszorgcoördinator jaarlijks bij het begin van het academiejaar een jaaractieplan kwaliteitszorg uitgewerkt. In deze jaaractieplannen worden verbeteringsdoelen, verbeteringsacties, een timing en de verantwoordelijke voor de uitvoering beschreven. Tijdens de gesprekken stelde de commissie vast dat zowel medewerkers als studenten tevreden zijn over hun betrokkenheid bij het kwaliteitszorgbeleid. Ze hebben bovendien de indruk dat hun inbreng ook werkelijk leidt tot verandering. De faculteit heeft recent ook initiatieven genomen om het alumnibeleid een nieuw elan te geven, bovendien worden de afgestudeerden structureel bevraagd over hun mening over de opleiding. De feedback van het werkveld komt enerzijds via de vertegenwoordigers in de faculteitsraad. Daarnaast is de input vooral informeel.

Resultaten

Samen met het werkveld is de commissie erg onder de indruk van het profiel van de mensen die de opleiding aflevert op het vlak van inzetbaarheid, leergierigheid, gedrevenheid en geschiktheid voor het bedrijfsleven. De commissie is onder de indruk van de evolutie die de opleiding doormaakte op het vlak van het behaalde academische niveau, maar vindt eveneens dat er nog een belangrijke verbeteringsslag op dit punt dient te worden geleverd. De commissie vindt de bachelorproeven niet compleet, aangezien studenten de onderzoekscyclus niet volledig moeten doorlopen.

Er zijn weinig gegevens ter beschikking zijn over het onderwijsrendement, ook doorstroomanalyses en gegevens over de uitval ontbreken. De opleiding stelt vast dat het rendement van het eerste jaar van de bachelor laag blijft. Hoe verder studenten in hun traject vorderen, hoe beter hun studie-efficiëntie is. De gegevens wijzen er ook op dat steeds meer mensen een individueel jaarprogramma volgen, wat de facto ook leidt tot studieduurverlenging.

Conclusie

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO kan zich dan ook aansluiten bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport. De eindconclusie uit het visitatierapport wordt gevolgd.

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van het panel, in het bijzonder de aanbevelingen over het verder aanscherpen van de doelstellingen en het expliciteren van de keuzes die daarbij gemaakt worden, aandacht voor de taakbelasting van het personeel en het verder uitwerken van de bachelorproeven, met aandacht voor de individuele uitwerking en het vervullen van de onderzoekscyclus.

4. Academiseringsproces

De NVAO heeft bij de analyse van het opleidingsrapport bijzondere aandacht besteed aan het academiseringsproces. Zij heeft zich meer bepaald de vraag gesteld of de realisaties en plannen, op grond waarvan de commissie haar oordeel vormt, voldoende aannemelijk maken dat de academiseringsdoelstellingen in 2013 worden gerealiseerd en de opleiding dan volledig aan de accreditatiecriteria zal beantwoorden. De NVAO heeft daarbij gebruik gemaakt van het accreditatiekader (hoofdstuk 4) ten behoeve van de accreditatie van academiserende opleidingen. Samengevat zijn daarbij volgende criteria aan de orde:

- uit de doelstellingen blijkt duidelijk dat een wetenschappelijke oriëntatie wordt beoogd en er worden onderzoekscompetenties verwoord;
- academisering komt aan bod in de inrichting en opzet van het programma, inbedding van het onderwijs in het onderzoek is - ten minste in eerste aanzet - zichtbaar en de plannen en voornemens geven vertrouwen dat de doelstellingen van het omvormingsdossier worden gerealiseerd;
- een onderzoeksomgeving, die de opleiding ondersteunt en voedt, is in ontwikkeling en de docenten zijn in voldoende mate betrokken bij het onderzoek;
- het is aannemelijk dat de opleiding de academiseringsdoelstellingen in 2012-2013 heeft gerealiseerd en dan dus volledig aan de accreditatiekaders voldoet.

De NVAO had op basis van het visitatierapport gereede twijfel over de academische potentie van de opleiding en heeft daarom op 26 maart 2013 op grond van artikel 58bis §4, Structuurdecreet de instelling verzocht om aanvullende informatie over de stand-van-zaken inzake de academisering. De NVAO heeft tevens de visitatiecommissie verzocht om haar oordeel te geven over de vorderingen in het academiseringsproces. De NVAO heeft daarbij bijzondere aandacht gevraagd voor de volgende punten:

- de aanpassing van de doelstellingen aan de nakende academisering
- de aanwezigheid van wetenschappelijke literatuur en competenties in de opleiding
- de toetsing van academische competenties
- de onderzoeksgerictheid van het personeel

Op 25 april 2013 heeft de instelling de aanvullende informatie verstuurd en per brief van 5 juni 2013 en tijdens het gesprek van 22 juni 2013 heeft de visitatiecommissie haar oordeel over deze vorderingen gegeven.

De commissie stelt vast dat in de opleiding een zeer positieve evolutie is waar te nemen, met name bij de aanwezigheid van wetenschappelijke literatuur en de verdere toetsing van de academische competenties, waarbij geopteerd werd om actieve onderzoekers in te schakelen bij de begeleiding en beoordeling van de eindwerken. De inzet van gepromoveerde coördinatoren en docenten is in de afgelopen jaren substantieel uitgebreid. De opleiding heeft ook werk gemaakt van de versteviging van haar personeelsbeleid, door het inzetten op bevordering tot docent en hoofddocent. De commissie concludeert dat de ontwikkelingen van dien aard zijn dat ze het vertrouwen van de commissie bevestigen. De opleiding heeft reeds enorme inspanningen geleverd en zal voldoen aan het academisch niveau.

Pagina 7 van 10 De NVAO concludeert op basis van de aanvullende informatie met de beoordeling van de
visitatiecommissie over de vorderingen in het academiseringsproces, dat het voldoende
aannemelijk is dat de opleiding eind collegejaar 2012-2013 de academiseringsdoelstellingen
heeft gerealiseerd.

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	ORDEEL	FACET	ORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	V	1.1 niveau en oriëntatie	V
		1.2 domeinspecifieke eisen	V
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	O
		2.2 relatie doelstellingen - programma	V
		2.3 samenhang programma	V
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	V
		2.6 studieomvang	OK
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	V
		2.8 beoordeling en toetsing	V
		2.9 masterproef	NVT
3 Inzet van personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	V
		3.2 kwantiteit	O
		3.3 kwaliteit	V
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	G
		4.2 studiebegeleiding	G
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	V
		5.2 maatregelen tot verbetering	V
		5.3 betrokkenheid	V
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	V
		6.2 onderwijsrendement	V

Eindoordeel: positief

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	ORDEEL
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel: positief

7. Besluit¹

betreffende de accreditatie van de Bachelor of Science in de handelswetenschappen (academisch gerichte bachelor) van de Hogeschool Gent.

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit:

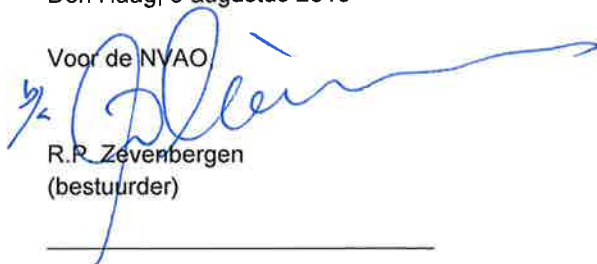
Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Bachelor of Science in de handelswetenschappen (academisch gerichte bachelor) van de Hogeschool Gent goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen die te Gent wordt georganiseerd.

Gelet op de door de instelling aangevraagde overgangsmatige regeling inzake academisering wordt de accreditatie verleend voor een periode van 6 jaar.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2013-2014 tot en met het einde van het academiejaar 2018-2019.

Den Haag, 8 augustus 2013

Voor de NVAO,

R.P. Zevenbergen
(bestuurder)

¹ Conform de bepalingen vermeld in de handleiding accreditatie kan een instelling opmerkingen en bezwaren formuleren op het ontwerp van accreditatierapport. Bij e-mail van 15 juli 2013 heeft de instelling gereageerd op het ontwerp van accreditatierapport. Dit heeft geleid tot enkele aanpassingen in het accreditatierapport.

Pagina 10 van 10 **Bijlage 1 – Gegevens opleiding**

– naam instelling	Hogeschool Gent
– adres instelling:	Kortrijksesteenweg 14 B - 9000 GENT BELGIË
– aard instelling	ambtshalve geregistreerd
– graad, kwalificatie, specificatie	Bachelor of Science in de handelswetenschappen
– niveau en oriëntatie	academisch gerichte bachelor
– studieomvang	180 studiepunten
– opleidingsvarianten	
– afstudeerrichtingen:	-
– studietraject voor werkstudenten:	-
– vestiging opleiding	Gent (enkel naam gemeente)
– onderwijstaal	Nederlands
– (delen van) studiegebieden	Handelswetenschappen en bedrijfskunde
– bijkomende titel	-